
Jaarverslag 2024

Stichting Toekomstbeeld der Techniek

Inhoudsopgave

FINANCIEEL VERSLAG	3
Voorwoord	4
BESTUURSVERSLAG	5
Bestuursverslag	6
JAARREKENING	25
Balans	26
Staat van baten en lasten	27
Kasstroomoverzicht	28
Toelichting op de jaarrekening	29
Toelichting op de balans	31
Toelichting op de staat van baten en lasten	37
Ondertekening	42

Financieel verslag

Stichting Toekomstbeeld der Techniek

Voorwoord

Geacht bestuur,

Bijgaand ontvangt u de jaarrapportage 2024. Dit rapport bestaat uit twee delen.

Deel 1: Bestuursverslag

Deel 2: De Jaarrekening

Deze bestaat uit de balans, de staat van baten en lasten en een toelichting hierop.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben, horen wij het graag.

Vriendelijke groet,

Maas Accountants

Regulusweg 5
2516 AC Den Haag
T: 070-301 60 90

Stichting Toekomstbeeld der Techniek

Verslag van het bestuur 2024

Rudy van Belkom,
maart 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Raad van Advies.....	5
3. De toekomstverkenningen	6
4. Expertisecentrum	9
5. Personeel	12
6. Verantwoording financieel resultaat.....	13
7. Toekomstverwachtingen	15
Bijlagen	16

1. Inleiding

De Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT) is een onafhankelijke stichting en is op 29 februari 1968 opgericht door het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (KIVI). Als onafhankelijke stichting wordt STT gefinancierd uit bijdragen van deelnemende bedrijven, kennisinstituten, maatschappelijke organisaties en de overheid. STT maakt langetermijnverkenningen waarin wordt onderzocht hoe technologische ontwikkelingen en maatschappelijke ontwikkelingen interacteren.

STT doet geen voorspellingen maar beschrijft alternatieve toekomstbeelden. De resultaten van onze verkenningen worden op uiteenlopende manieren gepresenteerd: rapporten, artikelen, documentaires en *serious games*. STT kijkt ver vooruit. De horizon van onze verkenningen ligt op 20 jaar en verder. Onze verkenningen zijn altijd interdisciplinair. We gaan over de grenzen van sectoren en domeinen heen op zoek naar nieuwe technologische ontwikkelingen en mogelijke invloeden hiervan op de maatschappij. Zo dragen we bij aan het ontwikkelen van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Als toekomstonderzoekers weten wij dat we de toekomst deels samen kunnen vormgeven, de toekomst hoeft ons niet enkel te overkomen. Tegelijkertijd weten we ook dat niet iedereen kan of wil deelnemen aan gesprekken over de toekomst. STT komt op voor de mensen die geen stem hebben in dit debat en faciliteert namens de samenleving tegenspraak en discussie. De unieke vrije ruimte die STT hiermee al sinds 1968 creëert staat garant voor brede, noodzakelijke gesprekken over de toekomst.

De toekomst is meervoud

Ons motto is: 'verken de toekomst'. Hiermee willen wij langetermijndenken in de samenleving stimuleren. Met name op het vlak waar technologie en maatschappij elkaar raken. Om geïnformeerde keuzes te kunnen maken voor de toekomst moeten we weten wat onze opties zijn. Dit betekent ook dat *dé* toekomst niet bestaat. Er zijn verschillende denkbeelden mogelijk. Met onze verkenningen willen wij mensen en organisaties niet alleen informeren en inspireren over de toekomst, maar ook belangrijke thema's agenderen en aanzetten tot actie. Op deze wijze verbinden wij lange termijn inzichten aan korte termijn acties. STT doet dat in samenwerking met honderden enthousiaste stakeholders en belangstellenden uit bedrijfsleven, wetenschap, overheid en maatschappij. In onze verkenningen worden gedurfde toekomstbeelden geschetst met strategische vragen en kennisvragen waarover Nederland zich nu al moet buigen, willen we toewerken naar een betere toekomst. De eindrapporten die wij opleveren vormen geen sluitstuk, maar een startpunt. Zo worden de resultaten van projecten gebruikt voor het opstellen van onderzoekagenda's, innovatie, onderwijs en beleid.

Het STT-netwerk

STT wordt inhoudelijk en financieel ondersteund door bijna 60 organisaties. Voorheen kregen organisaties die zich bij STT aansloten een zetel in het Algemeen Bestuur (AB), waardoor we op papier een zestig-koppig bestuur hadden. Aangezien besturen met deze omvang lastig is werd destijds een Dagelijks Bestuur (DB) aangesteld dat namens het AB handelde. Statutair gezien hadden AB-leden echter evenveel verantwoordelijkheden als het DB en waren dus ook bestuurlijk aansprakelijk. Aangezien wij dit niet wenselijk achtten hebben we in 2024 besloten de statuten te herzien, zodat deze beter aansluiten bij de dagelijkse praktijk. Belangrijkste voorwaarde is dat het Algemeen Bestuur niet langer bestuurlijk aansprakelijk is, maar wel inspraak heeft. Door de statutenwijziging is het

Algemeen Bestuur nu de Raad van Advies (RvA) en het Dagelijks Bestuur nu het Bestuur. Het STT-netwerk is uniek. Met de aangesloten organisaties kunnen we écht maatschappelijke impact maken. We willen daarom niet alleen impact maken *voor* de Raad van Advies, maar ook *via* de Raad van Advies van STT.

In 2024 werden drie toekomstverkenningen afgerond. Dat waren:

- Toekomstige verhouding tussen mens, natuur en technologie
- Toekomst van arbeid
- Toekomstbeeld biotechnologie 2030-2050

In 2024 gingen tevens drie nieuwe verkenningen van start, namelijk:

- Toekomst van water
- Toekomst van contact
- Horizonscan 2055

2024 was voor STT een productief jaar. Naast de toekomstverkenningen lanceerden we De Toekomst Kamer (een online platform waar het STT-netwerk samenkomt om Tweede Kamerleden te informeren over de langetermijnimplicaties van voorgenomen beleidskeuzes) en De Nationale Toekomstcursus (een gratis online cursus voor iedereen die meer wil leren over toekomstdenken). Daarnaast vonden er verschillende bijeenkomsten plaats van de diverse netwerken die STT faciliteert: het Netwerk Toekomstverkenningen (NTV), EXSTTer (het alumninetwerk van STT) en Young STT.

Toekomstverkennen blijft (gelukkig) mensenwerk. Ook ChatGPT gaat dit voorlopig niet veranderen.

2. Raad van Advies

Iedere organisatie die zich aansluit bij STT mag twee personen afvaardigen voor onze Raad van Advies (RvA). De RvA bestond in 2024 uit meer dan 100 'raadsleden' die allen strategische functies bekleden bij organisaties bij de overheid, het bedrijfsleven, de wetenschap en de maatschappij. De aangesloten partnerorganisaties zijn terug te vinden in bijlage 1.

Het aantal organisaties dat zich aansluit bij STT is stijgende. Dit is belangrijk voor de continuïteit van de organisatie alsmede voor het draagvlak en impact van de uitkomsten van verkenningen. Tevens behoudt het netwerk hiermee de waarde voor zijn deelnemers. De diversiteit van het netwerk (lees: de branche en domein van de deelnemers) blijft daarom goed aansluiten bij de strategische wens van STT om meer verschillende sectoren en maatschappelijke domeinen te bedienen. STT werkt immers domeinoverstijgend en interdisciplinair. De waarde van de RvA als brede denktank en adviserend orgaan van de stichting neemt daarmee verder toe. Zo zijn in 2024 opnieuw leden van de RvA van STT bij diverse verkenningen betrokken als expert en/of als lid van klankbordgroepen.

Om de vertegenwoordiging van maatschappelijke organisaties te stimuleren zijn we in 2024 gestart met een experiment rondom 'wildcards'. Maatschappelijke organisaties met een wildcard kunnen kosteloos deelnemen in het STT-netwerk. Voor deze deelname gelden de volgende voorwaarden:

- Een wildcard-organisatie neemt proactief deel aan het STT-netwerk en is van toegevoegde waarde. Hiervoor worden per deelnemende organisatie specifieke afspraken gemaakt;
- Een wildcard-organisatie kan kosteloos deelnemen aan het STT-netwerk, met uitzondering van het Diner Pensant;
- Een wildcard kan door beide partijen jaarlijks worden opgezegd.

3. De toekomstverkenningen

De kernactiviteit van STT is het uitvoeren van onafhankelijke, domeinoverstijgende, interdisciplinaire, participatieve langetermijn-toekomstverkenningen op het snijvlak van technologie en samenleving. STT creëert een vrije ruimte waar grote aantallen enthousiaste belanghebbenden elkaar ontmoeten en op creatieve wijze toekomstbeelden en inspirerende visies op de toekomst van techniek en maatschappij kunnen ontwikkelen en delen.

De uitdagende verkenningen dragen bij aan visievorming en strategische vragen en agenda's voor de toekomst. Daarnaast leiden ze tot netwerken en innovatieve projecten. De interessante en relevante samenhang tussen de ontwikkeling van technologie en maatschappelijke ontwikkelingen staat centraal in het werk van STT. De vraag was lange tijd 'kunnen we wat we willen?' Is technologie de oplossing voor onze problemen? Maar met wat er nu allemaal mogelijk is door technologie, moeten we die vraag ook omdraaien. 'Willen we wat we kunnen?'

Afronding van STT-verkenningen in 2024

102: Toekomstige verhouding tussen mens, natuur en technologie

Projectleiders Lisa Mandemaker en Daphne Roodhuyzen

In dit onderzoek gingen we op ontdekkingstocht naar manieren waarop toekomstige technologische ontwikkelingen de verhouding tussen mens en natuur zouden kunnen beïnvloeden. Wat zijn de implicaties van deze mogelijke relaties? Hoe komt onze wereld er dan uit te zien? En welke maatschappelijke vraagstukken brengen zij met zich mee? Met deze verkenning wil STT bijdragen aan reflectie op de implicaties en wenselijkheid van deze mogelijke toekomstbeelden. Op 5 juni vormde het Groote Museum in Amsterdam het decor voor het eindsymposium en de lancering van de toekomstverkenning 'Voor niets gaat de zon op'. Dit evenement belichtte de complexe driehoeksverhouding tussen mens, natuur en technologie door de innovatieve lens van postgroei, waarbij werd benadrukt dat postgroei niet slechts één toekomstscenario biedt, maar een veelheid aan mogelijkheden onthult.

103: Toekomst van arbeid

Projectleider Anna-Carolina Zuiderduin

In deze publicatie brengen we de grootste knelpunten van de huidige arbeidsmarkt in kaart en verkennen we mogelijkheden om werk en technologie anders vorm te geven. Dat de arbeidsmarkt onder druk staat, is een feit. We hebben te maken met historische arbeidskrapte, toenemende flexibilisering, de groeiende vraag naar mantelzorg door vergrijzing en de opkomst van een nieuwe generatie technologie. Hoe ziet een toekomst van werk die werkt eruit? STT103 daagt lezers uit om niet passief af te wachten hoe werk zich ontwikkelt, maar actief na te denken over wat een wenselijke toekomst van arbeid kan betekenen. De verkenning 'Een toekomst die werkt' biedt vier scenario's waarin technologie en wenselijkheid centraal staan.

106: Toekomstbeeld biotechnologie 2030-2050

Projectleider Rudy van Belkom

Op welke wijze gaat biotechnologie zich in de komende decennia ontwikkelen? Welke economische en maatschappelijke kansen bieden deze ontwikkelingen? En onder welke voorwaarden willen we deze kansen benutten? Als onderdeel van het visietraject biotechnologie 2030-2050 onderzoeken vijf departementen (EZ, IenW, LNV, OCW, VWS) onder leiding van het ministerie van EZ en het ministerie van IenW tot welke mogelijke toekomstscenario's de inzet op biotechnologie kan leiden. Bij de ontwikkeling van de verschillende scenario's werkten de departementen samen met STT. Minister Beljaarts (EZ) en staatssecretaris Jansen (Openbaar Vervoer en Milieu) informeerden de Tweede Kamer in september 2024 over het visietraject biotechnologie en boden het STT-rapport 'Stippen op de horizon' aan

Lopende verkenningen in 2024

104: De Toekomst van water

Projectleider Lisa Mandemaker

Niets is zo vanzelfsprekend als water uit de kraan. Althans, dat denken we. Volgens prognoses van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) zal in 2025 de helft van de wereldbevolking te maken krijgen met permanente waterschaarste. Tegelijkertijd wordt de kans op overstromingen en wateroverlast groter door de stijging van de zeespiegel en extremer weer. Kunnen we het tij nog keren? Als mens hebben we een intensieve relatie met water, meer dan de helft van ons lichaam bestaat immers uit dit element. We kunnen water vasthouden, sturen, blokkeren, vervuilen, wegpompen: hoe we ons tot water verhouden is continu in beweging. In deze toekomstverkenning onderzoeken we hoe deze verhoudingen kunnen veranderen op de lange termijn. We moeten rekening houden met uiteenlopende toekomstscenario's, ook als deze onzeker zijn. Zijn we voldoende voorbereid op verschillende mogelijkheden en richten we ons op de juiste perspectieven en oplossingen? Vertrouwen we op technologie en infrastructurele oplossingen zoals dijken en dammen, of geven we water meer ruimte door mee te bewegen met rivieren en de zee? Wat betekent dit voor ons als mens en samenleving? Door deze vragen te verkennen, kunnen we beter anticiperen op de uitdagingen en kansen die de toekomst van water met zich meebrengt.

105: De Toekomst van contact

Projectleider Lilian de Jong

Technologische vooruitgang brengt ons op uiteenlopende manieren met elkaar in contact. De online en offlinewereld raken steeds meer met elkaar verweven. Maar tegelijkertijd zijn we eenzamer dan ooit en kampen we met toegenomen polarisatie. Zorgt die connectiviteit door technologie daadwerkelijk voor meer connectie? De toekomst van contact raakt iedereen. De centrale vraag van dit onderzoek verkent hoe contact tussen mensen eruit kan komen te zien in de digitale publieke ruimte van 2055. Vier factoren bepalen de mogelijke richtingen: technologische ontwikkelingen, de veranderende aard van contact tussen mensen, politiek-economische krachten en de verschuivingen tussen de fysieke, hybride en digitale publieke ruimtes. Door toekomstscenario's te verkennen en begrijpen kunnen we beter inspelen op de kansen en uitdagingen die komen. Hoe creëren we een toekomst waarin technologie verbindingen verdiept, verrijkt en versterkt?

108: Horizonscan 2055

Projectleider Emiel Rijshouwer

In de Horizonscan 2055 onderzoeken we hoe emergente technologieën van waarde of betekenis kunnen zijn voor uiteenlopende mensen, groepen of organisaties uit de samenleving. Dit doen we door hen daadwerkelijk te laten participeren in dit onderzoek. Welke vraagstukken of uitdagingen spelen wat hen betreft een belangrijke rol in de toekomst? Welke toepassingen zien zij voor zich? En welke kansen en kwetsbaarheden kunnen verschillende technologieën volgens hen hebben? STT krijgt vanuit haar netwerk vaak de vraag welke technologische ontwikkelingen organisaties in de gaten moeten houden. Reden voor deze nieuwsgierigheid is dat beleid, onderzoeks- en strategische agenda's steeds meer proactief moeten inspelen op relevante en tegelijkertijd onzekere ontwikkelingen. In de Horizonscan 2055 wordt een overzicht gepresenteerd van emergente technologieën. Daarnaast geven we duiding aan de langetermijnpact van deze technologieën. De inzet van technologie is wat ons betreft immers niet neutraal; toepassingen pakken voor de één anders uit dan voor de ander.

Impact van de verkenningen

STT probeert met haar toekomstverkenningen maatschappelijke impact te realiseren. Dit kan door de 'mindset' van betrokkenen te beïnvloeden en door concrete invloed uit te oefenen op besluitvorming. We betrekken jaarlijks honderden stakeholders bij onze verkenningen. Denk aan expertinterviews en deelname aan panelgesprekken en in klankbordgroepen. Ook weten we steeds meer burgers te bereiken. Binnen een aantal maanden zijn meer dan 1000 mensen De Nationale Toekomstcursus gaan volgen. We staan met onze activiteiten ook steeds vaker in de spotlight. In bijlage 2 van dit verslag is een overzicht van de verschillende uitingen opgenomen (lezingen, radio, tv, etc.). Het bereik dat we hiermee genereren draagt bij aan de toekomstgeletterdheid van de samenleving. Doordat steeds meer mensen bekend raken met het belang van langetermijndenken hopen we dat de langetermijnimplicaties van technologie op de samenleving structureler worden meegewogen in besluitvorming. Op basis hiervan kunnen we vaststellen dat de belangstelling voor het werk en de mensen van STT groeiende is.

Met onze publicaties bereiken we echter maar een deel van de samenleving. We willen daarom voor verschillende doelgroepen verschillende platforms en activiteiten ontwikkelen. En deze impact meer meetbaar maken. We werken daarom aan een bredere infrastructuur die we naast onze toekomstverkenningen willen inzetten. Zo hebben we in 2024 De Toekomst Kamer (een online community waar het STT-netwerk samen aan maatschappelijke vraagstukken kan werken) en De Nationale Toekomstcursus (een gratis online cursus voor alle Nederlanders om de toekomstgeletterdheid in de samenleving te verbeteren) gelanceerd. Bij de ontwikkeling van deze projecten hebben we uiteenlopende experts betrokken.

4. Expertisecentrum

Het STT Expertisecentrum richt zich op de ontwikkeling van STT als kennis- en expertisecentrum voor toekomstverkenning en methodiekontwikkeling. Jaarlijks verstrekt STT een stipendium aan een (bijzonder) hoogleraar. Daarnaast organiseert STT het Netwerk Toekomst Verkenningen (NTV), Young STT en EXSTTer (de STT 'alumni'). STT biedt ook de mogelijkheid van (afstudeer)stages, op basis waarvan vaak een rapport wordt gepubliceerd. De studenten krijgen hierbij coaching van STT-toekomstonderzoekers en de STT-hoogleraar.

STT-hoogleraar:

Roland Ortt is per 1 mei 2022 benoemd tot bijzonder hoogleraar Stedelijk Innovatiemanagement bij de Erasmus Universiteit Rotterdam. Echte verandering in een stad vereist een combinatie van nieuw beleid, nieuwe gedragspatronen van belangengroepen en nieuwe bedrijfsmodellen van betrokken bedrijven en organisaties. Hoe kunnen die verschillende typen innovaties worden gecombineerd in de praktijk? Dit is een van de centrale vragen bij deze leerstoel die wordt ondersteund door STT en wordt ingebed bij het Leiden-Delft-Erasmus Centrum voor BOLD Cities.

Young STT

De jeugd heeft de toekomst en haar visies zijn belangrijk voor de toekomstbeelden die STT ontwikkelt. Binnen STT is daarom in 2016 Young STT opgericht. Young STT bestaat uit jonge professionals (bij voorkeur jonger dan 35 jaar en werkzaam bij een aangesloten organisatie), die affiniteit hebben met technologie en de toekomst. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de organisaties die een Young STT'er hebben afgevaardigd. Young STT komt circa zes keer per jaar bij elkaar tijdens verschillende bijeenkomsten en is ook aanwezig bij het Diner Pensant. In 2024 waren er de volgende bijeenkomsten:

- 19 maart 2024: Bijeenkomst met als thema Digital Twins. Locatie provinciehuis van Provincie Zuid-Holland.
- 28 maart 2024: Young STT aanwezig bij de lancering van De Toekomst Kamer. Locatie Nieuwspoor Den Haag.
- 5 juni 2024: Young-STT aanwezig bij het eindsymposium van publicatie STT102 *Voor niets gaat de zon op*. Locatie Groote Museum Amsterdam.
- 5 juni 2024: Young STT aanwezig bij het jaarlijkse diner pensant. Locatie Groote Museum Amsterdam.
- 25 juli 2024: Zomerborrel voor Young STT. Locatie Spice Beachclub Den Haag.
- 18 oktober 2024: Young STT aanwezig bij de Innovate Experience in Arnhem.
- 20 november 2024: Young STT aanwezig bij de Ethics Gameday van Surf. Locatie Surf Office Amsterdam.
- 27 november 2024: Young-STT aanwezig bij de lancering van de Nationale Toekomstcursus. Locatie Evoluon Eindhoven.

Het Netwerk Toekomstverkenningen

Het Netwerk Toekomst Verkenningen (NTV) is in 1979 opgericht en is een platform waar kennis wordt uitgewisseld over methoden en resultaten van toekomstverkenningen. Het netwerk bestaat uit ongeveer 30 geïnteresseerden. Partnerorganisaties van STT en hun achterban en Young STT kunnen gratis deelnemen aan de bijeenkomsten. Voor andere deelnemers is een jaarlijkse financiële bijdrage in de kosten vastgesteld. In 2024 is de samenwerking tussen STT en NTV opnieuw heroverwogen. Helaas is geconcludeerd dat de samenwerking onvoldoende constructief is. Er

is daarom in goed overleg besloten de samenwerking te beëindigen. NTV bood voor STT te weinig toegevoegde waarde en maakte te weinig maatschappelijke impact. In 2024 werden de volgende bijeenkomsten gehouden:

- 22 maart 2024: Bijeenkomst met als thema: *wat zijn zoal de methoden van toekomstonderzoek, is er een catalogus?* Introductie door Bernard Verlaan.
- 31 mei 2024: Bijeenkomst met als thema: *de uitdagingen van de beleidsimplementatie*. Introductie door Max Herold.
- 28 juni 2024: Bijeenkomst met als thema: *Wat zijn de implicaties van een overwinning of nederlaag van Trump; 10 jaar verder of meer?* Introductie door Hans Nijeboer en Joop de Vries.
- 25 oktober 2024: Bijeenkomst met als thema: *Cruciale punten en processen*. Introductie door Rob Zuijderhoudt.
- 29 november 2024: Bijeenkomst met als thema: *Kiezen voor later: vier visies voor 2050*. Introductie door Jan-Maarten van Sonsbeek.

ExSTTer

STT blijft bijzonder graag in contact met haar ex-medewerkers, die veelal interessante posities in het bedrijfsleven en bij de (semi-)overheid hebben. Hun ervaring en expertise brengen wij twee keer per jaar samen in een bijeenkomst, waarin de activiteiten van STT besproken worden. Daarin wordt hen om advies gevraagd over deze activiteiten en over mogelijke nieuwe onderwerpen voor de onderzoeksagenda van STT. In 2024 werden de volgende bijeenkomsten georganiseerd:

- 18 april 2024: Tijdens deze bijeenkomst vertelde Michiel van Well (projectleider van 2001- 2007) meer over zijn verkenning *Deus et Machina* en de verwevenheid van technologie en religie. Lex Kwee (projectleider van 1985-1988) ging in op zijn verkenningen naar de rol van kennissystemen in verschillende domeinen, waaronder *Kennissystemen in onderwijs*. Locatie STT Den Haag.
- 27 november 2024: Het EXSTTER-netwerk was aanwezig bij de lancering van de Nationale Toekomstcursus. Locatie Evoluon Eindhoven.

Overige activiteiten en samenwerking

Opzet en uitvoering scenarioworkshops – Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)

Het SCP onderzoekt in de 'Toekomstverkenning sociale cohesie in Nederland' hoe de sociale cohesie in Nederland zich op de langere termijn zou kunnen ontwikkelen onder invloed van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. Het eerste deel van deze verkenning heeft een kwantitatief karakter. In het vervolgproject wil het SCP onderzoeken wat de impact van digitalisering zou kunnen zijn op de sociale cohesie in Nederland. Hiervoor is gekozen voor een kwalitatieve aanpak in de vorm van twee scenario-workshops. STT is ingeschakeld voor de opzet en uitvoering van deze workshops. STT heeft in 2024 meegeschreven aan het eindrapport dat volgend jaar wordt gepubliceerd.

Intentieverklaring kennispartner – RijksAcademie voor Digitalisering en Informatisering Overheid (RADIO)

STT en RADIO werken de komende tijd samen om de kennis van medewerkers bij de overheid te verbreden. Doel is vooral om de lange termijn implicaties van technologie, digitalisering en innovatie beter in beeld te krijgen en kennis hierover te delen. Gelijk bij het ondertekenen van de intentieverklaring bood zich een gelegenheid aan om elkaar te versterken: de lancering van De Nationale Toekomstcursus door STT op 27 november. RADIO gaat deze

gratis online cursus om meer te leren over toekomstdenken ook onder de aandacht brengen binnen de overheid. Ontwikkeling op gebied van digitalisering is onlosmakelijk verbonden met het nadenken over de toekomst.

Daarnaast is er contact gelegd met andere kennisinstituten, zoals de AWTI en het Rathenau Instituut, om te kijken op welke wijze we elkaar kunnen versterken. Tijdens deze gesprekken is de behoefte uitgesproken om de onderzoeksagenda's beter op elkaar af te stemmen, zodat we nog meer complementair kunnen werken.

5. Personeel

In 2024 had het bureau van STT de volgende samenstelling:

- Directeur (fulltime)
- Office manager (parttime)
- Communicatiemedewerker (parttime)
- Kenniscoördinator (parttime)
- Drie toekomstonderzoekers/projectleiders (parttime)
- Stagiaire (parttime)

Uit dienst traden:

- Toekomstonderzoeker (05-01-2024)
- Communicatiemedewerker (per 01-06-2024)
- Toekomstonderzoeker (01-10-2024)
- Stagiaire (15-11-2024)

In dienst traden:

- Toekomstonderzoeker (08-01-2024)
- Toekomstonderzoeker (08-04-2024)
- Toekomstonderzoeker (19-08-2024)

De volgende werkzaamheden zijn uitbesteed:

- De loonadministratie
- De boekhouding
- Automatisering
- Communicatie
- Hosting en onderhoud website

6. Verantwoording financieel resultaat

De activiteiten van STT worden door de overheid en het bedrijfsleven gefinancierd. Mede door de coronapandemie (waardoor we geen fysieke evenementen konden organiseren) zijn de algemene reserves in 2021 flink toegenomen. Met de subsidieverstrekkers is afgesproken dat we deze reserves in de opvolgende jaren afbouwen, zodat we voldoen aan de toegestane risicobuffer zoals ingesteld door de Inspectie van het Onderwijs in 2020. In 2022 hebben we deze reserves gedeeltelijk afgebouwd door de investeringen in het behoeftenonderzoek en in 2023 door de ontwikkeling van nieuwe projecten, namelijk De Toekomst Kamer en De Nationale Toekomstcursus. Het restant van de overvloedige reserves hebben we in 2024 geïnvesteerd in de lancering van deze projecten.

Met onze publicaties bereiken we maar een deel van de samenleving. We hebben ons daarom in 2023 voorgenomen om voor verschillende doelgroepen verschillende platforms en activiteiten te ontwikkelen. Uit deze ambitie zijn De Toekomst Kamer (waar STT-leden kunnen samenwerken aan maatschappelijke vraagstukken) en De Nationale Toekomstcursus (een gratis online cursus voor alle Nederlanders om aan hun toekomstgeletterdheid te werken) ontstaan. In 2024 waren we in staat om deze platforms feestelijk te lanceren.

De Toekomst Kamer werd op donderdag 28 maart in het bijzijn van Tweede Kamerleden in Nieuwspoor gelanceerd. Barbara Kathmann, voorzitter van de Kamercommissie Digitale Zaken nam het initiatief in ontvangst. Daarop volgde een paneldiscussie met Tweede Kamerleden over het belang van langetermijndenken in de politiek. Naast Barbara Kathmann (GroenLinks-PvdA) namen Judith Tielen (VVD) en Jesse Six Dijkstra (NSC) deel aan het panel. Na de paneldiscussie werden de eerste Toekomst Kamerleden geïnstalleerd – medewerkers van onder andere het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het UWV, de TU Eindhoven en RELX.

Op woensdag 27 november werd De Nationale Toekomstcursus gelanceerd in het Next Nature Museum (Evoluon) in Eindhoven. In een inspirerend en interactief programma namen verschillende sprekers de aanwezigen mee in de wereld van toekomstdenken. Op het programma stonden Koert van Mensvoort (Directeur Next Nature), Tessa Cramer (Lector Designing the future), Farid Tabarki (oprichter Studio Zeitgeist) en Loes Damhof (UNESCO Chair on Futures Literacy).

STT wordt daarbij steeds vaker gevonden als Expertisecentrum. In de afgelopen jaren zijn steeds meer organisaties zelf actief met toekomstverkenningen. Ze kloppen bij STT aan voor ondersteuning en advies. Voor de meeste activiteiten brengen we geen kosten in rekening, maar wanneer de projecten meer tijd in beslag nemen wordt er een vergoeding gevraagd, zoals bij de scenario-workshops voor het SCP. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat we niet degenen zijn die de verkenning volledig trekken, maar een onderdeel van een bestaande verkenning uitvoeren.

Risicoanalyse

Omgevingsrisico's

De directie is zich bewust van de omgevingsrisico's waarmee zij wordt geconfronteerd. Het is niet ondenkbaar dat er zich in de (nabije) toekomst opnieuw een pandemie voordoet, waardoor we geen fysieke evenementen kunnen organiseren. Daarnaast zijn wij afhankelijk van het politieke klimaat in Nederland (dat sterk wordt beïnvloed door geopolitieke ontwikkelingen). De verkiezingsuitslag van 2023 kan mogelijk invloed hebben op de beschikbaarheid van subsidies.

Verder zien wij een trend waarin commerciële organisaties het partnerschap met STT ontbinden. Van oorsprong Nederlandse organisaties krijgen in toenemende mate een internationaal karakter, waardoor de toegevoegde waarde van STT minder makkelijk is te onderbouwen. STT begroot daardoor voorzichtig en is voortdurend op zoek naar nieuwe leden. Daarom investeren wij doorlopend in de toegevoegde waarde van het STT-netwerk. Niet alleen voor de aangesloten organisaties, maar ook voor de samenleving. Naast de verkenningen werken wij aan de eerdergenoemde infrastructuur, zodat de maatschappelijke waarde van STT zich niet beperkt tot rapporten en boeken. Als onafhankelijke stichting hebben wij bepaalde vrijheden, maar het maakt ons ook kwetsbaar. Wij zullen ons bestaansrecht continu moeten bewijzen.

Operationele risico's

De operationele risico's waarmee de stichting te maken heeft, doen zich met name voor in de bedrijfsprocessen. Voortgang en projectbegrotingen van verkenningen worden periodiek met projectleiders besproken, op basis van projectbegrotingen en bijbehorende projectplannen. Zoals gesteld zal kritisch naar de uitgaven gekeken worden. In dit kader zijn ook de bestaande netwerken die STT ondersteunt (zoals het NTV- en EXSTTer-netwerk) heroverwogen en zijn er afspraken gemaakt om de wederkerige samenwerking constructiever in te zetten.

Liquiditeitsrisico's

Het saldo van de liquide middelen is voldoende om op korte termijn aan de verplichtingen te voldoen.

7. Toekomstverwachtingen

Wij kijken met veel goede moed naar de toekomst! STT heeft in de afgelopen jaren mooie dingen gedaan, maar het is tijd om onze impact meer meetbaar te maken. Dit begint met onze definitie van maatschappelijke impact. Wat verstaan we hier bij STT onder? Hiervoor moeten we ook onze missie, visie en kernwaarden gaan vastleggen. Het komende jaar gaan we een definitiedocument publiceren, dat het fundament vormt voor onze activiteiten.

De maatschappelijke opdracht van STT is om langetermijndenken in de samenleving te stimuleren. Met name op het snijvlak van technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. STT neemt deze opdracht heel erg serieus. We hebben als stichting een ANBI-status. Dit betekent dat we een Algemeen Nut Beogende Instelling zijn. Met alles wat we doen moeten we ons daarom afvragen: beogen we hiermee het algemeen nut? Heeft de samenleving hier in de breedte baat bij? Zo niet, dan moeten we bekijken of de activiteit met aanpassingen toch kan voldoen. Of dat we de activiteit moeten stopzetten. Ook de staf en leden van de Raad van Advies van STT moeten meer vanuit het algemeen nut van STT gaan opereren. We willen daarom niet alleen impact maken *voor* de Raad van Advies, maar ook *via* de Raad van Advies van STT.

Het STT-netwerk is uniek. Met de aangesloten organisaties kunnen we écht maatschappelijke impact maken. Samen met bedrijven, overheden, kennisinstituten en maatschappelijke organisaties wil STT werken aan gefundeerde toekomstverkenningen, die ons helpen om geïnformeerde keuzes te kunnen maken voor een betere toekomst

Dit gaan we op verschillende manieren doen.

- We gaan impactworkshops organiseren voor aangesloten organisaties om de uitkomsten van onze toekomstverkenningen te vertalen naar de praktijk;
- We gaan ons expertisecentrum uitbreiden zodat we meer organisaties kunnen ondersteunen bij toekomstverkenningen;
- We gaan onze community vaker inzetten om gezamenlijk aan maatschappelijke vraagstukken te werken via De Toekomst Kamer;
- We gaan doorlopend bijdragen aan de toekomstgeletterdheid van Nederland via De Nationale Toekomstcursus.

Elke toekomstdenker zal onze toegevoegde waarde bevestigen, maar wij willen ons dienstbaar inzetten voor de hele samenleving. Dat klinkt als een ambitieus plan, zeker voor een kleine organisatie als STT, maar als we de juiste kennispartners aan ons verbinden is het mogelijk. Als we de kans krijgen om de komende jaren onze infrastructuur verder uit te bouwen, dan ben ik ervan overtuigd dat we ook de komende 55 jaar van toegevoegde waarde blijven.

De toekomst begint vandaag!

Den Haag,
Rudy van Belkom, directeur

Bijlagen

Bijlage 1: STT-Partnerorganisaties 2024

Organisatiennaam

Alliander
 ANWB
 Belastingdienst
 Capgemini Nederland B.V.
 Cisco Systems International BV
 CZ Groep Zorgverzekeringen
 Eneco Holding NV
 Erasmus Universiteit Rotterdam
 Essent New Energy B.V.
 Evides Waterbedrijf
 Fontys Hogescholen
 FrieslandCampina Corporate Centre
 Fugro N.V.
 Gemeente Amsterdam
 Gemeente Den Haag
 Gemeente Eindhoven
 Gemeente Rotterdam
 Haagse Hogeschool Faculteit TIS
 Hogeschool Rotterdam - Kenniscentrum 010
 Hogeschool Utrecht
 HTM
 ING Bank NV
 ISPT
 Kennisnet
 KIVI
 KNAW
 Mercer Nederland
 Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties (BZK)
 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
 Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
 Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV)
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
 Ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid (SZW)
 NWO-NSCR
 NWO-SIA
 NWO-TTW
 OostNL
 Politie Nederland
 ProDemos
 Provincie Gelderland
 Provincie Noord-Brabant
 Provincie Noord-Holland

Provincie Zuid-Holland
PublicSpaces (Wildcard)
Radboud Universiteit
RELX Group
Rijkswaterstaat
SBB
SPIE Nederland BV
SURF
Tata Steel Nederland
Techniek Nederland
Technische Universiteit Delft (TU Delft)
Technische Universiteit Eindhoven (TU/e)
Tilburg University
TNO
Universiteit Twente
Universiteiten van Nederland
Upfield
UWV -Hoofdkantoor
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
VolkerWessels Infra Competence Centre B.V.
Waag Futurelab (Wildcard)
Waterschap Aa en Maas

Bijlage 2: STT in de spotlight 2024 (selectie)

Algemeen

- [Hoe kunnen we onze digitale rechten beter beschermen? | NPO Radio 1](#)
- [Toekomstdenken is to-do-list voor morgen maar ook checklist voor vandaag - DesignDigger](#)
- [Hoe het spookverhaal over een 'dood' internet langzaam waarheid wordt - npo.nl/npo3](#)
- [High impact area 3: Sustainable digitally-augmented spaces](#)
- [Beleidsnota Biotechnologie | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- [Onderzoeker Rudy van Belkom: 'We moeten nadenken over een wenselijke toekomst: waar willen we naartoe?' | BNR Nieuwsradio](#)
- [Expertbundel 'Ongefilterde expertadviezen voor de digitale overheid' | Leerplatforms | Kennis van de overheid](#)
- [Toekomstkijkers: hoe nieuwe generaties media beleven en vormgeven](#)
- [STT | NachtVanOntdekkingen](#)
- [Oefenen met de toekomst - Stichting Toekomstbeeld der Techniek \(STT\) - Innovate](#)
- [New Business Radio | New Business Radio](#)

Opinie

- [Kwantumcomputers zijn potentieel gevaarlijker dan AI - EW](#)
- [Hoofdpijnenakkoord schiet tekort op digitale zaken - Artikelen - De Ingenieur](#)
- [Tieners van sociale media weren? Dat zou weleens dom kunnen zijn - EW](#)
- [Hoe de macht van Big Tech stilletjes afbrokkelt - EW](#)
- [Door de massale overstap naar Bluesky galmt de echokamer van X als nooit tevoren - EW](#)

De Toekomst Kamer

- [Zo krijgt de Kamer oog voor tech in de Toekomst Kamer | BNR Nieuwsradio](#)
- [Overheid kent consequenties toepassen AI onvoldoende](#)
- [Publicatie De Toekomst Kamer over het Algoritmeregister behandeld in de Tweede Kamer](#)
- [Rudy van Belkom over algoritmeregister | NPO Radio 1](#)
- [Vier toekomstscenario's voor het algoritmeregister](#)
- [De Toekomst Kamer kijkt verder dan het Algoritmeregister - Computable.nl](#)
- [Reactie op scenario's Stichting Toekomstbeeld der Techniek \(STT\) over het algoritmeregister | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

De Nationale Toekomstcursus

- [Toekomstdenken is te leren! | NPO Radio 1](#)
- ['We kunnen wel wat meer toekomstdenkers gebruiken' - Artikelen - De Ingenieur](#)
- [De Nationale Toekomstcursus: bereid je voor op de toekomst - Digitale Overheid](#)
- [Divers denken over de \(digitale\) toekomst - iBestuur](#)
- [Strategische Verkenningen draagt bij aan De Nationale Toekomstcursus - delichtkogel.nl](#)
- [Toekomstcursus als wapen tegen moedeloosheid - Artikelen - De Ingenieur](#)

Toekomst van AI

- [AI-toepassingen voor HR volgens expert Rudy | Randstad](#)
- [Why Should We Pursue Human Intelligence With AI?](#)
- [“AI als aanvullende intelligentie” - VINU](#)
- [Ontmoet de mensen uit AI Love - HUMAN](#)

Toekomstige verhouding tussen mens, natuur en technologie

- [Tastbare toekomstbeelden voor postgroei - delichtkogel.nl](#)
- [PDZ x Triodos #special: Een toekomst voorbij groei - Pakhuis de Zwijger](#)
- [Master Industrial Design launches publication: "In two shakes... | KABK](#)

Toekomst van arbeid

- [1733992629 de-toekomst-van-werk.pdf](#)
- [Generatie Genaaid: Is vijf dagen werken van 9 tot 5 achterhaald? gemist? Terugkijken doe je op NPO3.nl](#)

Toekomst van contact

- [Eternal You - Inscience on Tour 2024 - Focus Filmtheater Arnhem](#)
- [Stichting Toekomstbeeld der Techniek \(STT\) | Ontmoetingen gezocht - Innovate](#)

Bijlage 3: Organisaties met een afvaardiging voor Young STT in 2024

Organisatiennaam

Belastingdienst
Capgemini
Cisco
CZ
Eneco
Essent
Evides
Fontys Hogeschool
Fugro
Gemeente Amsterdam
Gemeente Den Haag
Gemeente Rotterdam
Haagse Hogeschool
Hogeschool Utrecht
ISPT
Kennisnet
KIVI
KNAW
Mercer
Ministerie BZK
Ministerie I en W
Ministerie J en V
Ministerie SZW
NWO-SIA
NWO-TTW
OostNL
ProDemos
Provincie Noord-Brabant
Provincie Zuid-Holland
Radboud Universiteit
SBB
SPIE
Surf
Tata Steel Nederland
Techniek Nederland
Tiburg Universitij
TNO
TU Delft
TU Eindhoven
Universiteit Twente
Universiteiten van Nederland
Upfield

Jaarrekening

Stichting Toekomstbeeld der Techniek

Balans

Na resultaatbestemming.

Balans activa

	31-12-2024	31-12-2023
Vaste activa		
Materiële vaste activa	9.384	10.130
Financiële vaste activa	12.428	12.428
	21.812	22.558
Vlottende activa		
Vorderingen	12.293	37.965
Liquide middelen	330.913	317.109
	343.206	355.074
Activa	365.018	377.632

Balans passiva

	31-12-2024	31-12-2023
Stichtingsvermogen		
Bestemmingsreserves	110.923	115.923
Overige reserves	177.575	198.300
	288.498	314.223
Kortlopende schulden	76.520	63.409
Passiva	365.018	377.632

Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten incl. begroting

	Verslagjaar		Begroting		Vorig jaar
	2024		2024		2023
Baten	801.938	720.250	765.856		
Saldo	801.938	720.250	765.856		
Personeelslasten	453.287	483.487	459.847		
Afschrijvingen	3.666	5.965	5.647		
Overige personeelslasten	52.409	52.945	22.104		
Huisvestingslasten	52.657	53.676	50.163		
Projectlasten	84.449	38.000	136.840		
Advies en PR	60.298	41.000	61.217		
Kantoorlasten	29.519	20.485	31.894		
Algemene zakelijke kosten	26.849	19.850	27.118		
Kosten STT Expertisecentrum	67.347	43.000	16.673		
Totaal lasten	830.481	758.408	811.503		
Saldo baten en lasten	-28.543	-38.158	-45.647		
Financiële baten en lasten	2.818	0	2.736		
Resultaat	-25.725	-38.158	-42.911		

Resultaatbestemming

	Verslagjaar		Vorig jaar
	2024		2023
Resultaatbestemming			
Bestemmingsvermogen hoog leraren	-5.000	-5.000	
Overige reserve	-20.725	-37.911	
	-25.725	-42.911	

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

	2024	2023
Bedrijfsresultaat	-28.543	-45.647
Aanpassingen bedrijfsresultaat		
Afschrijvingen	3.666	5.647
	3.666	5.647
Mutatie werkkapitaal		
Mutatie debiteuren	-2.252	2.609
Mutatie overige vorderingen	27.924	-14.007
Mutatie crediteuren	6.912	-4.663
Mutatie overige schulden	6.199	-9.906
	38.783	-25.968
Ontvangen rente	2.818	2.736
Operationele kasstroom	16.724	-63.232
Investeringskasstroom		
Materiele vaste activa	-2.920	-1.076
	-2.920	-1.076
Financieringskasstroom		
Overige vermogensmutaties	0	-9
	0	-9
Mutatie geldmiddelen	13.804	-64.318

Toelichting op de jaarrekening

Continuïteit

Met subsidieverstrekkers is afgesproken dat in 2023 en 2024 de reserves met € 70.000 euro zouden afbouwen. Het negatieve resultaat is een bewuste en weloverwogen keuze. Ondanks de negatieve resultaten is er geen sprake van gerede of ernstige twijfel aan de continuïteit, gezien de hoogte van het eigen vermogen en de liquiditeitspositie van de organisatie.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Toekomstbeeld der Techniek is statutair gevestigd te Den Haag en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 27198926.

Valuta

De posten in de jaarrekening van Stichting Toekomstbeeld der Techniek worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de stichting haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Stichting Toekomstbeeld der Techniek.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

Met ingang van het boekjaar 2024 is de jaarrekening opgesteld volgens de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, RJK C1. In voorgaande jaren werd de jaarrekening opgesteld op basis van de Richtlijn RJ 640 "Organisaties zonder winststreven". Deze wijziging in grondslagen betreft een stelselwijziging in de zin van Titel 9 Boek 2 BW, omdat hiermee is overgestapt naar een verslaggevingskader dat beter aansluit bij de aard en omvang van de organisatie. De toepassing van RJK C1 biedt een vereenvoudigd stelsel dat beter past bij de schaalgrootte van de rechtspersoon en sluit aan bij de wettelijke mogelijkheden voor kleine rechtspersonen. Deze stelselwijziging heeft geen effect gehad op de cijfers.

Grondslag van materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur, tenzij fiscaal een wettelijk maximum afschrijvingspercentage van 20% wordt voorgeschreven, en worden berekend op basis van een vast percentage van de kostprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Grondslag van financiële vaste activa

De vorderingen op en leningen aan deelnemingen, alsmede de overige vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Grondslag van vorderingen

Vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders vermeld is hebben de vorderingen een looptijd korter dan een jaar.

Grondslag van liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslag van kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen nominale waarde. Daarbij dient een zakelijke rente in aanmerking te worden genomen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Materiële vaste activa		
Automatisering	7.715	7.814
Inventaris	1.669	2.316
	9.384	10.130

Verloop materiële vaste activa

	Verslagjaar		
	Automatisering	Inventaris	Totaal
Verloop materiële vaste activa			
Beginsaldo			
Verkrijgings of vervaardigingsprijs	12.533	13.861	26.394
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-4.396	-11.545	-15.941
	8.137	2.316	10.453
Mutaties			
Investerings	2.597	0	2.597
Afschrijvingen	-3.019	-647	-3.666
	-422	-647	-1.069
Eindsaldo			
Verkrijgings of vervaardigingsprijs	15.130	13.861	28.991
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-7.415	-12.192	-19.607
	7.715	1.669	9.384

De organisatie hanteert de volgende jaarlijkse afschrijvingspercentages voor materiële vaste activa:

Inventaris: 20%

Vaste bedrijfsmiddelen 20%

Financiële vaste activa

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Financiële vaste activa		
Waarborgsom	12.428	12.428
	12.428	12.428

De waarborgsom is voor de huur van het pand aan de Koninginnegracht, Den Haag.

Vorderingen

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Vorderingen		
Debiteuren	2.300	48
Vorderingen uit hoofde van pensioenen	0	2.742
Overlopende activa	9.993	35.175
	12.293	37.965

Alle vorderingen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar, tenzij anders is aangegeven.

Overlopende activa

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Overlopende activa		
Nog te factureren	0	30.325
Vooruitbetaalde andere kosten	3.399	0
Te ontvangen rente	2.818	2.224
Overige overlopende activa	3.776	2.626
	9.993	35.175

Liquide middelen

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen		
Tegoeden op bankrekeningen	330.913	317.109
	330.913	317.109

De liquide middelen staan vrij ter beschikking van de stichting.

Stichtingsvermogen

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Stichtingsvermogen		
Bestemmingsreserves	110.923	115.923
Overige reserves	177.575	198.300
	288.498	314.223

Bestemmingsreserves

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Bestemmingsreserves		
Bestemmingsvermogen hoog leraren	110.923	115.923
	110.923	115.923

De bestemmingsreserve hoogleraren dient om uit de opbrengst hiervan de onkosten te financieren van de deeltijd STT-hoogleraren. De bestemmingsreserve neemt conform afspraak elk jaar met €5.000,- af.

Kortlopende schulden

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Kortlopende schulden		
Crediteuren	10.281	3.369
Belastingen en premies sociale verzekeringen	24.058	11.290
Salarisverwerking	22.189	21.509
Overlopende passiva	19.992	27.241
	76.520	63.409

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	24.058	11.290
	24.058	11.290

De nog te betalen loonheffing betreft de loonheffingen over november en december.

Salarisverwerking

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Salarisverwerking		
Reservering vakantiegeld en dagen	22.189	21.509
	22.189	21.509

Overlopende passiva

	Verslagjaar	Vorig jaar
	31-12-2024	31-12-2023
Overlopende passiva		
Nog te betalen andere kosten	16.914	27.241
Overige vooruitontvangen bedragen	3.078	0
	19.992	27.241

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De stichting is een huurovereenkomst aangegaan voor een periode van 3 jaar, ingaande op 1 januari 2019. Deze kan stilzwijgend verlengd worden met 3 jaar. De jaarlijkse verplichting uit hoofde van deze overeenkomst bedraagt EUR 39.180 op jaarbasis.

Niet in de balans opgenomen operationele leaseverplichtingen

Ten behoeve van een kopieerapparaat is de stichting een operationele leaseverplichting aangegaan voor de duur van 5 jaar, ingaande op 15 juni 2021.

De resterende verplichtingen bedragen op jaarbasis:

2025: EUR 1.740

2026: EUR 798

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Baten			
Subsidiebaten	492.500	417.000	417.000
Bijdragen bedrijfsleven	303.708	295.900	297.302
Projectinkomsten	1.660	1.500	33.000
Inkomsten STT Expertisecentrum	4.070	5.850	18.554
	801.938	720.250	765.856

De subsidiebaten zijn €75.500 hoger dan begroot, in verband met aanvullende toezeggingen vanuit Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Ministerie van Economische Zaken.

Voor de samenwerking ten behoeve van STT106 Toekomstbeeld biotechnologie 2030-2050, is een hogere bijdrage ontvangen van het Ministerie van Economische Zaken.

Totaal lasten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Totaal lasten			
Personeelslasten	453.287	483.487	459.847
Afschrijvingen	3.666	5.965	5.647
Overige personeelslasten	52.409	52.945	22.104
Huisvestingslasten	52.657	53.676	50.163
Projectlasten	84.449	38.000	136.840
Advies en PR	60.298	41.000	61.217
Kantoorlasten	29.519	20.485	31.894
Algemene zakelijke kosten	26.849	19.850	27.118
Kosten STT Expertisecentrum	67.347	43.000	16.673
	830.481	758.408	811.503

Personeelslasten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Personeelslasten			
Lonen en salarissen	367.745	385.249	366.852
Sociale lasten	60.200	57.787	64.086
Pensioenlasten	25.342	40.451	28.909
	453.287	483.487	459.847

Gedurende het jaar 2024 waren 6 werknemers in dienst (2023: 5).

Lonen en salarissen

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Lonen en salarissen			
Bruto-loon	341.192	362.134	343.554
Vakantiegeld en dagen	26.554	23.115	23.298
	367.745	385.249	366.852

Afschrijvingen

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Afschrijvingen			
Afschrijvingen materiële vaste activa	3.666	5.965	5.647
	3.666	5.965	5.647

Afschrijvingen materiële vaste activa

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Automatisering	3.019	2.420	2.507
Bedrijfsinventaris	647	3.545	3.140
	3.666	5.965	5.647

Overige personeelslasten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Overige personeelslasten			
Maaltijden en consumpties personeel	1.333	1.250	1.736
(Overige) Vergoedingen personeel	23.685	18.695	19.433
Ziekengeldverzekering	16.946	15.000	16.195
Ontvangen ziekengelden	0	0	-21.345
Opleidingskosten	8.703	10.000	6.085
Overige personeelskosten	1.742	8.000	0
	52.409	52.945	22.104

Huisvestingslasten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Huisvestingslasten			
Betaalde huur	37.931	38.947	36.845
Servicekosten	10.146	11.007	10.146
Gas, water en elektra	4.580	3.722	3.172
	52.657	53.676	50.163

Projectlasten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Projectlasten			
Projectkosten	84.449	38.000	136.840
	84.449	38.000	136.840

De projectkosten zijn hoger dan begroot. Voor het uitvoeren van STT106 Toekomstbeeld biotechnologie 2030-2050 zijn kosten gemaakt om onder andere een deel van de workshops door een externe partij in opdracht van STT te laten uitvoeren.

Advies en PR

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Advies en PR			
Kosten communicatie- en website	38.998	25.000	44.835
Relatiegeschenken	929	1.000	120
Representatie	20.371	15.000	16.262
	60.298	41.000	61.217

Kantoorlasten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Kantoorlasten			
Kantoorbenodigdheden	3.586	5.635	3.390
Porti	1.390	1.500	1.567
Telefoon en internet	1.967	1.850	1.656
Kleine aanschaffingen kantoorinventaris	99	500	647
Contributies en abonnementen	5.657	1.500	1.432
Automatisering	12.709	7.500	22.283
Assurantiepremie	4.110	2.000	919
	29.519	20.485	31.894

Algemene zakelijke kosten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Algemene zakelijke kosten			
Accountancy	15.665	16.500	27.118
Salaris administratie	2.800	1.750	0
Notariskosten	7.045	0	0
Bankkosten	1.339	1.600	0
	26.849	19.850	27.118

Kosten STT Expertisecentrum

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Kosten STT Expertisecentrum			
Kosten STT Expertisecentrum	67.347	43.000	16.673
	67.347	43.000	16.673

De kosten voor STT Expertisecentrum zijn hoger uitgevallen doordat in 2024 zowel De Toekomst Kamer als De Nationale Toekomstcursus gelanceerd is.

Financiële baten en lasten

	Verslagjaar	Begroting	Vorig jaar
	2024	2024	2023
Financiële baten en lasten			
Rentebaten en soortgelijke baten	2.818	0	2.736
	2.818	0	2.736

Ondertekening

Plaats:
Datum:

.

.

.. .

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur van Stichting Toekomstbeeld der Techniek

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Toekomstbeeld der Techniek te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Toekomstbeeld der Techniek op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Toekomstbeeld der Techniek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ 640.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ 640 Richtlijn. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 19-06-2025

Maas Accountants B.V.